

*Posledný
pojedač hriechov*

román

FRANCINE
RIVERSOVÁ

AUTORKA NEW YORK TIMES BESTSELLEROV

FRANCINE
RIVERSOVÁ

*Posledný
Pojedač Hriechov*

KUMRAN.SK
UKÁŽME SVOJU NÁDEJ

Americký originál
(The Last Sin Eater):

© 1998 by Francine Rivers

All rights reserved. Published by arrangement
with Browne & Miller Literary Associates, LLC.

Translated by permission.

Slovenské vydanie:

©2019 KUMRAN, s. r. o.

Mýtňa 62, 064 01 Stará Ľubovňa

www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.

Žiadna časť tejto knihy nesmie byť
reprodukováaná, uložená do informačných
systémov ani inak rozširovaná (elektronicky
alebo mechanicky) bez predchádzajúceho
písomného súhlasu vydavateľa.

Preklad:

Zuzana Vengliková

Jazyková korektúra:

Eva Petrovičová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Obálka a grafická úprava:

Štefan Talarovič, Ľudmila Králiková

Originál obálky:

Alyssa Force

Foto na obálke:

Giuseppe Ceschi, Getty Images

Tlač:

Alfaprint, s. r. o.

Prvé vydanie

ISBN 978-80-89993-12-3

*Sláskou a vďakou
manželovi Rickovi.
Si pre mňa Božím darom.*

P O Ď A K O V A N I E

*B*oh ma požehnal úžasnou rodinou a mnohými priateľmi, ktorí ma neustále povzbudzujú a podporujú. Počas písania tejto knihy mi bol veľkou oporou manžel Rick, moja nedávno zosnulá agentka Jane Jordan Browneová a editorka Karen Ballová. Ďakujem, že pri mne stojíte.

Peggy Lynchová, ďakujem ti za to, že si ma počúvala a kládla ťažké otázky, ktoré ma nútili hlbšie uvažovať.

Liz a Bill Higgsovci, ďakujem, že ste mi poslali škatuľu plnú materiálov, z ktorých som mohla čerpať.

Moje priateľky z Loveknotters, ďakujem vám za vypočutie, rady, rozhovory a modlitby.

P O Z N Á M K A A U T O R K Y

*P*ojedač hriechov bol osobou, ktorej platili peniazmi alebo jedlom za to, že vzala na seba morálne prehrešky zosnulého a ich dôsledky v posmrtnom živote. Pojedači hriechov sa bežne vyskytovali na začiatku 19. storočia v Anglicku, v nížinatej časti Škótska a vo walesko-anglickom pohraničí. Tento zvyk priniesli do Ameriky imigranti, ktorí ho naďalej udržiavali v odľahlých oblastiach Apalačských vrchov.

Tento román je fiktívnym príbehom jednej takejto osoby.

Áron hodí lós o obidva capy, jeden lós pre Hospodina a druhý pre Azázela. Capa, na ktorého padol lós, privedie Áron pred Hospodina a pripraví ho na obetu za hriech. Capa, na ktorého padol lós pre Azázela, postaví živého pred Hospodina, aby na ňom vykonal obrad zmierenia a vyhnal ho k Azázelovi na púšť.

LEVITIKUS 16, 8 – 10

*„Ja som cesta, pravda a život.
Nik nepríde k Otcovi, iba cezo mňa.“*

JEŽIŠ KRISTUS; EVANJELIUM PODEA JÁNA 14, 6

J E D E N

POHORIE GREAT SMOKY MOUNTAINS OKOLO ROKU 1855

*P*ojedača hriechov som po prvý raz videla v ten večer, keď pocho-
vávali babičku Forbesovú. Bola som ešte malá a babička bola mojou
najbližšou priateľkou, takže mnou zmietal nepokoj.

„Nepozeraj sa naňho, Cadi,“ varoval ma ocko. „A nepýtaj sa prečo.“

Keďže ma tak dôrazne vystríhali, pokúsila som sa poslúchnuť.
Mamička vravela, že zvedavosť je mojím prekliatím. Ocko zase, že
mám v sebe vyložene čertovskú všetečnosť. Iba babička, ktorá mala
pre mňa slabosť, mi rozumela.

Aj tie najprostejšie otázky sa stretali s odporom: *Keď budeš star-
šia... Do toho ťa nič nie je... Prečo sa vypytuješ na také hlúposti? V to
leto pred babičkinou smrťou som s otázkami nadobro skončila. Došla
som k záveru, že ak chcem odpovede, musím po nich sama pátrať.*

Babička bola jediná, kto chápal, čo sa deje v mojej hlave.
Hovorievala, že mám skúmového ducha Iana Forbesa, môjho starého
otca. Podľa nej to bol práve onen duch, čo ho hnalo preplaviť sa cez
oceán. Ale možno to nebola celá pravda, pretože inokedy tvrdila, že
ho k tomu dohnalo násilné vysťahovanie Škótska.*

* Išlo o nútené vysťahovanie veľkého počtu obyvateľov Škótskej vysočiny v období rokov 1750 – 1860. Jednou z príčin bol hromadný prechod od tradičného poľnohospodárstva ku chovu oviec, ktorý bol výnosnejší, ale zároveň si vyžadoval veľké plochy pasienkov. Veľká časť roľníkov, ktorých vyhnali z ich obydľí a pozemkov, emigrovala do Ameriky (pozn. prekl.).

Ocko mal na to rovnaký názor a vysvetlil mi, že starého otca vyhnali z jeho zeme a naložili na loď do Ameriky, aby sa mali kde pásť ovce. Aspoň tak mu to vraveli. Mne to však nijako nešlo do hlavy. Ako mohli mať zvieratá väčšiu hodnotu než ľudia? Čo sa týka babičky, bola štvrtou dcérou chudobného waleského drotára a nemala žiadne vyhliadky do budúcnosti. Plavba do Ameriky nebola pre ňu vecou rozhodnutia, ale nutnosti. Po príchode pracovala pre bohatého džentlmena v prepychovom dome v Charlestone, kde sa starala o jeho krásnu, ale chorľavú manželku, ktorú si priviezol z Caerdyddu.*

Žena si moju babičku veľmi obľúbila. Sama totiž pochádzala z Walesu a cnelo sa jej za domovom. Babička bola vtedy ešte mladá, mala okolo sedemnášť rokov. Žiaľ, nepracovala tam dlho, pretože pani zomrela pri pôrode a svoje maličké vzala so sebou. Pán domu komornú už nepotreboval – a služby, ktoré od babičky žiadal, mu odmietala poskytnúť. Neprezradila mi, o aké služby išlo; povedala len toľko, že muž ju prepustil uprostred zimy, nech si poradí, ako chce.

Boli to krušné časy. Babička sa nechala najímať na akúkoľvek prácu, len aby sa udržala pri živote. A tak nejako sa zoznámila s mojím starým otcom. Za Iana Forbesa sa vydala „aj napriek jeho povahe“. Keďže som svojho starého otca nepoznala, nemohla som posúdiť, nakoľko bola jej poznámka pravdivá, ale raz som počula svojich strýkov, ako sa smiali na jeho prchkosti. Strýko Robert povedal, že starý otec raz stál na verande a vystrelil na môjho ocka. A to nie jedenkrát, ale dvakrát za sebou. Našťastie bol vtedy opitý a ocko mal svižné nohy – inak by som sa nebola narodila.

Starý otec Forbes zomrel v zime dávno pred tým, ako som prišla na svet. Zablúdil v silnej búrke. Kam šiel, to mi babička neprezradila. To bola jedna z vecí, ktoré ma najviac zožierali: keď mi povedali iba časť príbehu, ale nie celý. Bolo teda na mne, aby som si jednotlivé útržky poskladala dohromady, čo niekedy trvalo celé roky. O niektorých veciach je totiž lepšie mlčať.

* Waleská forma názvu mesta Cardiff (pozn. prekl.).

Keď som sa babičky spýtala, prečo sa vydala za takého prchkého muža, odpovedala: „Mal oči modré ako zamračená obloha. Také ako ty, srdiečko. Rovnako ako tvoj ocko. Máš aj Ianovu hladnú dušu, nech ti Pán Boh pomáha!“ Babička vždy hovorievala veci, ktorým som nerozumela.

„Ocko vraví, že som sa podala na teba.“

Hánkami ma nežne pohladila po líci: „Áno, povedala.“ Potom sa smutne usmiala: „Dúfam, že nie vo všetkom.“ Viac na túto tému nepovedala. Niektoré otázky zrejme neznesú odpovede.

V to ráno, keď zomrela, sme sedeli na verande a dívali sa do údolia. Hovela si v prútenom kresle a šúchala si ruku, akoby ju bolela. Mamička robila čosi vnútri. Babička sa so zvrastenou tvárou nadýchla a potom sa na mňa pozrela: „Daj svojej mame čas.“

Ako dokážu štyri slová zabolieť! Pripomenuli mi všetko, čo sa stalo a čo medzi mamičkou a mnou vystavalo múr. Niektoré veci nemožno zmeniť ani odčiniť.

Už v takom útľom veku, keď som mala za sebou sotva desať rokov života, mi bolo jasné, že ma v budúcnosti nečaká nič dobré. Oprela som si hlavu o babičkinu koleno a nič som nepovedala, iba vpíjala do seba útechu jej blízkosti bez toho, aby som tušila, že aj o tú čoskoro prídem. Keby som mala možnosť, vrátila by som sa späť a zmenila veci tak, aby som nemusela prejsť tým hrozným obdobím? Nie. Boh totiž držal nado mnou svoju ruku ešte prv, než som zistila, aký je a že vôbec existuje.

Uplynulý rok ma naučil, že slzy nepomáhajú, pretože bolesť je niekedy príliš hlboká. So žiaľom to nie je ako s prachom, ktorý zo strechy zmyje dážď. Smútok sa nedá len tak zmyť, zmierniť... je večný.

Babička mi položila ruku na hlavu a začala ma hladiť, akoby som bola jedným z poľovníckych psov, ktoré spali pod našou verandou. Páčilo sa mi to. Boli dni, keď som si priala byť jedným z tých zvierat, ktoré mal ocko tak rád. Mamička sa ma nedotýkala a ani ocko. Rozprávali sa veľmi málo a so mnou ani tolko. Iba môj brat Iwan mi prejavoval lásku, aj keď nie veľmi často. Musel pomáhať ockovi na farme. Ten kúsok času, čo mu zvýšil, trávil premýšľaním o Cluny Byrnesovej.

Babička bola mojou jedinou nádejou a aj ona sa pomaličky vytrácala.

„Lúbim ťa, srdiečko. Spomeň si na to, keď príde zima a všetko ti bude pripadať studené a mŕtve. Nezostane to tak navždy.“

Zima vstúpila do mamičkinho srdca minulé leto a odvtedy bola voči mne ako zamrznutá pustatina.

„Úbočie Bearwallou kedysi pokrývala levanduľová prikrývka jarných krások. Keby som si mohla želať iba jednu vec, chcela by som kytičku jarných krások.“

Babička stále hovorila: *Keby som si mohla želať iba jednu vec...* S jej želaniami som mala plné ruky práce, čo však neznamená, že by som jej ich neplnila s radosťou. Bola už príliš stará na to, aby sama zašla hlboko do lesa. Najďalej som ju videla zájsť do domu Eldy Kendricovej, našej najbližšej susedky, s ktorou boli vrstovníčky. Babičkina myseľ však dokázala cestovať krížom-krážom cez oceány a za vysoké hory a hlboké údolia, čo kvôli mne aj často robievala. To ona ma nasmerovala na dávno zabudnuté chodníčky a zaujímavé miesta, ktoré by som sama hľadala veľmi dlho. Kvôli nej som sa prehánala sem a tam po kopcoch a zbierala vzácne úlomky jej spomienok – a unikala z domu, ďaleko od maminho zármutku a odmietnutia, ktoré som od nej cítila.

To babička ma na jar posielala do Bloomfieldu, aby som sa odtiaľ vrátila s košíkom plným margarétok a pečeňovníkov. Naučila ma, ako si z nich uviť veniec, a položila mi ho na hlavu. Povedala mi o Dračom zube, o zelených skalách, ktoré vyrastajú zo zeme podobne ako chrbtica Škótska – aspoň tak to hovorieval Ian Forbes.

Bola som tam viac než raz. Trvalo mi celý deň, kým som tam vyliezla a priniesla jej úlomok toho zeleného kameňa. Cestou som sa zatárala k rybníckom plným ostráčov či do dolín, v ktorých sa ozývalo kŕkanie žiab. Našla som dokonca aj ten dub, ktorý bol podľa nej starý ako sám čas – alebo aspoň taký starý ako ona.

Babička poznala mnoho príbehov. Pri ich rozprávaní sa nikdy neponáhľala: slová z nej vytekali ako sladký hustý med v chladné ráno. Poznala každého, kto sa usadil v skalách, pri potokoch a v kotlinách tohto hornatého kraja. My Forbesovci sme do hôr prišli už dávno s túžbou získať pôdu a príležitosti. Vrchy pripomínali

starému otcovi rodné Škótsko. Sem ich priviedol Laochailand Kai. Elda Kendricová prišla s manželom, ktorý zomrel už tak dávno, že babička zabudla, ako sa volal. Možno to zabudla aj pani Elda, lebo vždy vyhlasovala, že o ňom nechce hovoriť. Potom prišli Odaraovci, Trentovci, Sayreovci a Kentovci. Aj Connorovcov, Byrnesovcov a Smithovcov vyhnali z ich pôdy. Babička povedala, že keby starý otec Ian nebol umrel, zaviedol by rodinu ďalej na východ do Kantuckee.

Navzájom si pomáhali, ako vedeli, a držali spolu proti prírode i samému Bohu, aby si tu vybudovali príbytky. A mali sa neustále na pozore pred Indiánmi, ktorí by mohli prísť a pozabíjať ich. Tí, ktorí nedržali s ostatnými, ostali odkázaní sami na seba a väčšinou zahynuli. Niektorí sa neskôr oženili a povydávali a z nás sa stala tlupa rôznorodých ľudí žijúca pánubohu za chrptom.

„Každý z nás má vlastné dôvody, prečo zapustil korene v týchto horách a skryl sa pod závojom ranných hmiel,“ povedala raz babička. Niektorí sem prišli niečo vybudovať. Iní sa prišli schovať. A všetci robili, čo bolo v ich silách, aby prežili.

V to ráno – ráno, keď babička zomrela – som šla do Bearwallowu natrhať jarné krásky. Veľmi po nich zatúžila a to bol pre mňa dostatočný dôvod. Skutočne rástli ako levanduľová prikrývka – presne, ako si babička pamätala. Nazbierala som plný košík a priniesla som jej ich. Spala v prútenom kresle na verande. Aspoň som si to myslela, kým som neprišla bližšie. Bola bledá ako kvety svíba a ústa i oči mala doširoka otvorené. Keď som jej kvietky položila do lona, nepohla sa, ba ani nežmurkla.

Pochopila som, že ma opustila.

Je strašné, keď dieťa pochopí smrť do takej hĺbky. Raz som už ochutnala jej pachuť, no tentoraz som sa žiaľu napila plným dúškom, ktorý mi stiekol až do morku kostí.

V mojej neprítomnosti z babičky čosi odišlo, alebo jej to niekto ukradol. Oči sa vôbec nepohli, ani z otvorených úst nevychádzal dych. Nepodobala sa na seba; pripomínala akúsi scvrknutú telesnú schránku, ktorú ktosi posadil do prúteného kresla. Vyzerala síce ako babička Forbesová, ale nebola to ona. Odišla bez rozlúčky. V tej chvíli som chápala priveľa, a predsa nie dosť. A to, čo som vedela, ma tak zaboľelo, až som si myslela, že od tej bolesti zomriem.

A na okamih som naozaj zomrela. Aspoň v tom zmysle, že som sa vzdala aj toho posledného stebľa nádeje, ktoré prežilo udalosti minulého leta.

Mamička zastavila hodiny na kozubovej rímse a zakryla zrkadlo, ako to u nás v horách bývalo zvykom. Ocko zazvonil na umieračik. Osemdesiatpäťkrát, za každý rok babičkinho života. Môjho brata Iwana poslali k príbuzným, aby im oznámil túto smutnú novinu. Na druhý deň sa zhromaždila väčšina forbesovského rodu aj s jeho výhonkami a vrúblami, aby babičku odprevadili na miesto jej posledného odpočinku na horskej stráni.

Bylinkárka Gervase Odaraová prišla prvá a priviedla so sebou aj Eldu Kendricovú, z ktorej sa stala najstaršia žena na okolí. Ocko vybral dvere z pántov a položil ich na dve stoličky. Na ne potom babičku vystreli. Ženy ju najprv zobliekli a Gervase Odaraová vyniesla jej veci von, aby ich oprala. Na ohnisku zohriali vodu a mamička si z nej trochu nabrala do umývadla, aby umyla babičkinu telo.

„Gorawen,“ povedala Elda Kendricová, keď česala babičkinu dlhé biele vlasy, „teraz som poslednou z prvých ja.“

Mamička nepovedala nič, spolu s Eldou Kendricovou pracovala potichu. Starena na ňu tu a tam pozrela, ale mamička ani jediný raz nezdvihla hlavu od toho, čo práve robila, a nepovedala ani slovko. Keď sa Gervase Odaraová vrátila, pomohla jej.

„Iba pred niekoľkými dňami mi povedala, že počula, ako ju volá mohutný hlas z vrchu,“ povedala Gervase Odaraová, úkosom pozrela na mamičku a čakala. Keď tá aj naďalej mlčala, mastičkárka dodala: „Vraj tak dlho otáľala iba kvôli Cadi.“

Vtom mamička zdvihla hlavu a príkro zazrela na Gervase Odaraovú: „Vytrpela som si už dosť aj bez toho, aby ste tú ranu znovu otvárali.“

„Niekedy je dobré nechať ranu krvácať.“

„Teraz na to nie je vhodný čas.“

„Kedy bude vhodnejší, Fia?“

Mamička sa pootočila a ja som vycítila, že ma hľadá. Čo najviac som sa utiahla do tieňa v kúte miestnosti a dúfala som, že ma nebude viniť za to, ako ju ženy trápia. Sklonila som hlavu, pritiahla kolená k hrudi a priala som si, aby som sa zmenšila alebo zmizla.

Nestalo sa ani jedno, ani druhé. Mamička sa na mňa uprene zahľadela: „Chod' von, Cadi, tu nemáš čo robiť.“

„Fia...“ začala Gervase Odaraová.

Nepočkala som na to, čo povie ďalej, a vykrikla som: „Nechajte ju!“ Už som nemohla uniesť ten pohľad v matkiných očiach. Vyzerala ako poranené zviera v pasci. „Nechajte ju!“ zopakovala som, potom som vyskočila na nohy a vybehla z domu.

Bola som rada, že niektorí príbuzní boli ešte na ceste, inak by som vbehla do hlúčika šepkajúcich ľudí, ktorí by si ma premeriavali od hlavy po päty. Hľadala som ocka a našla som ho neďaleko v lese stínať céder. Stála som za stromom a dlho som ho pozorovala. Uvedomila som si, že už dávno som ho nepočula smiať sa. Pri práci sa mračil. Na okamih sa zastavil, aby si zotrel pot z čela. Otočil sa a zadíval sa rovno na mňa: „Mama ťa vyhnala z domu?“

Prikývla som.

Ocko znovu zdvihol sekeru a hlboko ňou zarúbal do kmeňa. „Dones vedro a pozbieraj triesky. Zanes jej ich, potlačia zápach v dome.“

Ženy to už vyriešili po svojom: pootvárali okná i dvere a vpustili dnu vôňu jari v horách, aby sa premiešala s gáfrom, ktorým natreli babičkino telo. Na parapete stál pohárik soli. Vietor rozfúkaval po miestnosti jej drobné biele kryštáliky ako piesok.

Keď som vošla dnu, mamička práve miesila cesto na chlieb. Keď ani nezdvihla hlavu, Gervase Odaraová mi vzala vedro s trieskami: „Ďakujem, Cadi.“ Za hrsť triesok rozsypala okolo babičky, ktorá mala znovu na sebe čierne vlnené šaty.

Dlhé biele vlasy jej odstrihli a úhľadne zvinuté položili na stôl. Neskôr ich vpletú do spomienkových medailónov. Mamička si k červenozlatému vrkôčiku, ktorý už nosí, pridá aj pramienok jej bielych vlasov. Babičkinu oholenú hlavu prikryli bielou šatkou, ktorú jej uviazali pod bradou. Ústa mala zatvorené, pery navždy zmlkli. Druhým kusom bielej látky jej obviazali členky a tretím kolená. Ruky, vyziabnuté a mozoľnaté, zložili na hrudi. Na viečka jej položili dve vyleštené medené mince.

„Zajtra alebo pozajtra večer príde pojedáč hriechov, Cadi Forbesová,“ povedala mi Elda Kendricová. „Keď príde, postavíš sa vedľa svojej mamy. Tvoja teta Winnie poniesie tácku s chlebom a kalichom

bazového vína. Pojedač hriechov pôjde za nami na cintorín a tam zje a vypije všetky hriechy tvojej babičky, aby sa už nemusela túlať po týchto horách.“

Pri tej myšlienke sa mi zachvelo srdce.

V tú noc som veľa nespala. Ležala som na posteli a počúvala húkanie sovy za oknom. *Huhú!* Kto je pojedač hriechov? *Huhú!* Koho uvidí babička ako prvého na onom svete? *Huhú!* Kto si príde po *moje* hriechy?

Na druhý deň, keď sa zhromaždila celá rodina, to nebolo o nič lepšie. Prišli traja strýkovia s manželkami a teta Winnie s manželom. Bratrance a sesternice sa chceli hrať, ale ja som na hry nemala chuť. Skryla som sa v kúte a bdela pri babičke. Keď ju uložia do hrobu, už ju nikdy neuvidím. Aspoň dovedy, kým si ma nepovolá Stvoriteľ.

Mamička ma tentoraz neposlala von, ale sedela na jarnom slniečku s mojimi tetami. Jillian O'Sheaová práve porodila dcérku a väčšina sa tešila z toho, že jej dali meno Gorawen. Ktosi povedal, že tak to Boh robí: dáva a berie. Jedna Gorawen prišla a druhá Gorawen odchádza.

Tie slová ma nijako neutešili.

Zo svojho tmavého kútika som videla všetkých členov babičkinej rodiny a jej priateľov, ktorí sa s ňou prišli rozlúčiť. A každý z nich priniesol niečo pre ostatných: či už whisky, sladké zemiaky na pečenie, kukuričný koláč, sladký chlieb s melasou, alebo nasolené bravčové, ktoré sa varilo v bublajúcom hrnci na ohni.

„Musíš niečo zjesť, dieťa,“ povedala mi Gervase Odaraová na druhý deň. Položila som si hlavu na ruky; nechcela som sa na ňu dívať ani jej odpovedať. Nezdalo sa mi správne, že život ide ďalej. Babička tam ležala mŕtva, oblečená vo svojich najlepších šatách, pripravená na pohreb, ale ľudia sa zhovárali, chodili okolo nej a jedli ako zvyčajne.

„Cadi, milá moja,“ povedala Gervase Odaraová, „tvoja babička mala dlhý život.“

Z môjho pohľadu nebol dosť dlhý.

Premýšľala som o tom, či by som sa cítila lepšie, keby mi babička sama bola povedala, čo sa stane. Pri pohľade späť som si uvedomila, že to vedela. Alebo sa aspoň modlila za to, aby jej koniec prišiel tak, ako prišiel: kým ja budem niekde inde. Namiesto toho, aby mi